

MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA O PRENOSE VEDOMOSTÍ V RANONOVOVEKEJ STREDNEJ EURÓPE

Prešov, 16. – 17. september 2025

Andrea FERENCOVÁ

V dňoch 16. – 17. septembra 2025 sa na Prešovskej univerzite (PU) uskutočnila medzinárodná konferencia s názvom *Transfer von Wissen und Gelehrsamkeit in der akademischen Welt des frühneuzeitlichen Zentraleuropas* (Prenos vedomostí a vzdelanosti v akademickom svete ranonovovekej strednej Európy). Podujatie sa zameralo na historické súvislosti šírenia poznatkov, výmenu intelektuálnych ideí a formovanie vzdelávacích inštitúcií v stredoeurópskom priestore v ranom novoveku. Konferencia sa konala v spolupráci s organizáciami REFORC a AKSL.

Otvorenie konferencie sprevádzali príhovory rektora PU Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD., prof. Dr. Hermana Selderhuisa, prezidenta REFORC-u, a prof. Dr. Ulricha A. Wiena, predsedu AKSL.

Dopoludňajší program prvého dňa konferencie otvorili plenárne prednášky, ktoré ponúkli široký pohľad na akademické a kultúrne prepojenia v ranonovovekej Európe. Peter Kónya sa venoval postaveniu uhorského kolégia v európskom vzdelávacom priestore, Luka Ilic predstavil vplyv Philippa Melanchthona na reformáciu v Slovinsku a Chorvátsku a Denes Dienes priblížil fenomén humanistickej zbožnosti v Sárospataku. László Szögi analyzoval medzinárodné akademické prepojenia Uhorska pred rokom 1850.

V popoludňajších paneloch sa diskutovalo o premene vzdelávacích inštitúcií po reformácii (I. Tasnádi, A. Kimpian), o rozvoji mestského školstva v 16. storočí (M. Vařeka, P. Benka), ako aj o zavádzaní hallských modelov výučby v stredoeurópskych gymnáziách (A. Verók). V ďalších príspevkoch odzneli témy spojené s *peregrinatio academica*, teda akademickým putovaním študentov a učencov (Á. Hegyi, Á. Szátmari, J. Simon, M. Valčo).

V druhý deň konferencie ranné plenárne bloky predstavili výskum siete reformovaných škôl v Hornom Uhorsku (A. Konyová) a šírenia federalistickej teológie v kurikulumoch reformovaných kolégií (Zs. Tóth). Nasledoval panel zameraný na univerzitu vo Wittenbergu ako centrum humanizmu a reformácie (J. van Kamp), na pôsobenie jezuitských pedagógov v rakúskej provincii (D. Zharov) a na teologické spisy J. A. Komenského (M. Wien).

V nasledujúcom bloku vystúpili Z. Csepregi s témou pedagogického prenosu z Halle do Uhorska a E. Kowalska, ktorá priblížila komplikovaný vývoj školských reforiem v 18. storočí.

Popoludňajšia časť priniesla príspevky o dejinách vzdelávania v jednotlivých regiónoch – o kazateľskej činnosti Jakuba Jakobeja v Prešove (I. Papp), o jezuitských a piaristických školách na Spiši (M. Bizoňová) a o význame školských drám pre formovanie morálnych hodnôt (E. Lukáč). Posledné sekcie predstavili výskum knižných zbierok študentov – peregrinov vo Wittenbergu (S. Ósz), dejiny benediktínske-

ho gymnázia v Komárne (A. Levai) a analýzu Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici do konca 18. storočia (M. Kamenický).

Záverečné diskusie podčiarkli význam interdisciplinárneho výskumu v oblasti dejín školstva. Konferencia v Prešove ukázala, že skúmanie prenosu poznania v strednej Európe je živou témou. Výsledkom podujatia je nielen rozšírenie poznatkov o akademických sieťach raného novoveku, ale aj posilnenie medzinárodnej vedeckej spolupráce.